

Die Kronieke

van

Wallmannsthal

deur

T. S. VAN ROOYEN

III.

In ons vorige uitgawe het eerv. Knothe volgens 'n brief aan 'n vriend bitterlik gekla oor die teenkanting wat hy in sy sendingwerk ondervind van die kant van die Boere asook naturelle. Veral die twee kaptains Molebeledi en Jan Kekana het 'n vyandige houding begin aanneem en hul volgelinge wat bekeer is, met geweld bedreig. In die volgende hoofstuk bereik die verhoudinge 'n krisistoestand.

„Dit is uiters smartlik vir 'n sendeling om te aanskou hoe die fris lentebloeisels van die geloof vernietig word deur die ysige ryp van die duiwel. Vir hierdie teleurstelling vergoed die geleidelike groei van my gemeente egter. Dit was nie lank voordat daar 160 naturelle op die sendingplaas gewoon het nie en op die 20ste Februarie (1873) kon ek weer 32 doop. Onder laasgenoemde groep was daar die moeder van Kekana en die halstarrige Molebeledi. Dus, na twee jaar het die getal dopelinge gestyg tot 54 en dit die teenstand en opruiing van wantrouige individue ten spyt. Daarby moet ook nog gemeld word dat daar 58 volwassenes was wat dooponderrig ontvang het asook 34 kinders wat die skool bygewoon het.

“God het ons gedurende die afgelope jaar teen baie gevare bewaar en boonop in baie opsigte gesien.

„Nadat ons reeds 'n paar maande in Wallmannsthal gewoon het, en terwyl my lieue vrou in die kombuis ('n klein strooihut wat ons onder omstandighede van gebruik moes maak) besig was, het 'n sowat ses voet mamba, sissend langes haar hom gereed gemaak om haar in die gesig te byt. My vrou het histories begin skree waarop van die bekeerlinge haar te hulp gesnel het. Die slang het egter intussen verdwyn en het hulle tevergees daarna gesoek. Toe ek van die beeskraal terugkeer, het ek die pondok van hoek tot kant deursoek, maar tevergeefs. Skielik het my hond op sy agterpote teen die muur gaan staan en waarskuwend geblaf. By ondersoek het dit geblyk dat die reptiel tussen die dak en die muur geskuil het. 'n Goed-

gemikte skoot van my geweer het die sissende slang gelukkig onskadelik gestel.

„Gedurende Maart 1870 was ek weer ernstig siek aan malaria. Ook hierdie keer was ek byna dood, dog asgevolg van die liefdevolle bystand van my vrou, wat my met die homopatiëse middel *Apis Mellefica* behandel het, het die siekte nie so lank geduur as in 1866 te Cha Matlala nie.”

II.

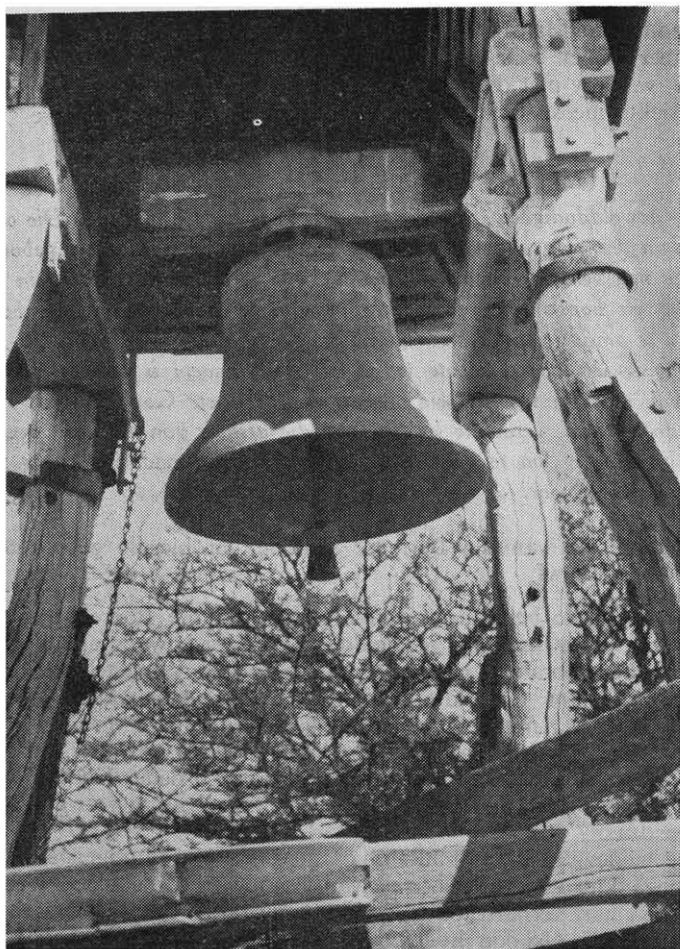
Die gewelddadighede van die Boere is nie weer herhaal nie. Die ou woonhuis is deur termiete opgevrete en daar moes gevolglik 'n nuwe gebou word. Om dinge nog verder te bemoeilik het Kekana se teenstand ontaard in openlike vyandskap en booswillige opsweping. Mathvele is ook deur hom beïnvloed. Merensky se omsigtige ondersoek hierna is egter met sukses bekroon. 'n Duistere Gees is besig om die gemeente te beïnvloed.' Tsaepi is ook vyandig terwyl Molebeledi 'n slinkse vyandigheid aan die dag gelê het. Gou het sekere strydvrage aan die dag gekom, veral die kweessie van die afskeer van die hare was netelig. Kekana is gedwing om te vertrek. Kekana versoek toenadering, maar gee hom weer aan die drank oor.

Die direkteur van die Berlynse sending het hierdie gebeurtenisse as volg treffend beskryf:

„In ons laaste berig het ons meegedeel dat die Boere op grond van hul jongste wetgewing, met gewelddadighede en dwangmaatreëls voortgaan. Hierdie galbrakery is gelukkig afgewend en is nie weer herhaal nie. Aan die anderkant word die stasie egter weer deur ander moeilikhede geteister. Broeder Knothe se woonhuis is deur termiete verniel. Gevolglik was hy verplig om onder moeilike omstandighede 'n nuwe te bou. Dog dit was nie die ergste nie. Dit is die nederige lot van broeder Knothe om in die sweet van sy aangesig liggaamlike en geestelike arbeid te verrig. Dit is ook nie iets seldsaams nie.

„Die heidene in die onmiddellike omgewing is nog ongenaakbaar en is nog ontoeganklik veral in die krale van Tsaope en Molebeledi. Tsaope het eenvoudig sy hart verhard teen die sending en is ons bitterlik vyandiggesind. Ook Molebeledi, ofskoon hy reeds van die Woord gehoor het, is hierdie houding toegedaan. Hy vaar uit teen die gelowiges, dreig hul met die dood en word immer meer soos 'n dier. Sels sy vrou Sara het uit vrees vir haar man, nie meer die dienste bygewoon nie. Hierdie teenslae was egter nie die ergste nie. Iets baie meer gevaarlik, geheimsinning en vernietigend was besig om ondergronds deur te vreet.

„Dit was vir broeder Knothe vir 'n geruime tyd reeds duidelik dat 'n duistere onheilspellende gees aan die wortels van sy gemeente geknaag het.

*Hierdie ou klok roep kerkgangers na die Sendingskerk sinds omstreeks 1871.
Die legende op die klok aangebring, lui as volg:*

LIEBESGABE DES SAMMELVEREINS.

Bochum 1870.

So spricht der Herr, Herr:

Ich will euch sammeln aus den Völkern. Hesek. 11 : 17.

Ten spyte hiervan het hy egter nog die heerlike vreugde gesmaak om te sien hoedat sy boodskap orals inslaan. Ook kon hy in 1871 die vreugde smaak om Jesaja, een van Molebeledi se seuns wat uit hoofde van sy sondigheid van die sendingplaas af verban is, weer terug te verwelkom.”

„Ten spyte van bogemelde vreugdevolle vooruitgang, het broeder Knothe kennis gemaak met teenstand wat vir hom sowel teleurgestel het as tot die oortuiging laat kom het dat hy hier by hierdie stasie nie met gewillige Sotho, maar met teenstribbelrige verharde en ontoeganklike N'debele te doen het. Etlieke van die gemeentelede uit die familie van Kaptein Jan Kekana wou uit hoofde van hul afkoms, hul laat geld ten spyte van die feit dat hulle nog heidene was. Selfs Jan Kekana is hoe langer hoe meer gewantrou. Reeds by die bou van die sendeling se huis, het hy opsetlik allerlei misverstande veroorsaak. Daarna het daar fundamentele strydvrage oor die leerstellinge na vore getree byv. oor die vraag van die skeer van hul hare. Die netelige vraag het naamlik ontstaan of die hare volgens die ou stamwysse geskeer moet word en of hulle hul hare op die hele kop moes laat groei. Kekana het wat hierdie strydvraag betref, die konserwatiewes se standpunt ondersteun en die ou heidense gebruik probeer beskerm. Sy optrede het later weer verdag geword en by eerw. Knothe die indruk gelaat dat hy besig was om planne te smee om met al sy aanhangers die stasie te verlaat en buite 'n selfstandige en onafhanklike bestaan te voer. Hy het egter intussen vir meer as 'n jaar met sy huigelagtige optrede voort gegaan. Daarna het die storm egter losgebars en het dit al Knothe se geloofsvertroue geveerg om dit te weerstaan.

„Onder die meidjies wat broeder Knothe se skool bygewoon het, was daar 'n besonder begaafde en Godvresende meidjie met name Mantshela wat die volgende Paasfees gedoop sou word. Kekana het egter ander duiwelse planne in die mou gevoer. Hy het haar na sy kraal laat bring en allerlei smerige en onwelvoeglikhede ingeprent. Daarby het hy haar vir dae so te sê gefolter en wou haar eindelik dwing om 'n gans afstigtelike verklaring teen broeder Knothe af te lê. Drie dae het die meidjie volstrek geweier aangesien sy van al hierdie dinge niks af geweet het nie. Toe het hulle haar ook uit haar slaap gehou om haar weerstand sodoende te breek asook om haar te verwar. Uiteindelik het sy teenoor hierdie onsettende foltering geswig. Spoedig daarna het die meidjie, deur angs aangedryf, by eerw. Knothe gekom en hom alles meegedeel. Knothe het toe saam met haar 'n gebed gedoen, waarop hy Jan Kekana ontbied het. Mantshela het haar storie voor Kekana herhaal. Dit was asof satan Kekana beetgepak het. Hy het geskree, gedreig, probeer om haar aantygings te ontsenu, maar sy het voet by stuk gehou. „Alles wat julle my gedwing het om te sê, was louter leuens, leuens!” het sy verklaar. Maar intussen het Kekana gesorg dat sy storie die rondte doen sodat selfs gelowiges verward en onseker geraak het.

„Ons arme broeder Knothe het verskriklike dae deurgemaak. Kort

tevore het sy vrou geboorte geskenk aan 'n dogter en om haar nie te ontstel nie, was hy verplig om sy swaar las in stilte en eensaamheid te dra. Dit was vir hom aan die anderkant glashelder duidelik dat 'n ondersoek deur 'n onpartydige buitestaander ingestel moes word. Daarop het hy aan Merensky geskryf wat trots die ongunstige weersomstandighede, onmiddellik gekom het. Ook Sachse en Gruenberger is geroep. Gelukkig het Merensky 'n paar van sy oudste naturelleraadgewers saamgebring. Na hierdie sendelinge se aankoms is 'n algemene volksbyeenkoms saamgeroep. Intussen het broeder Knothe sy saak aan die sendelinge oorgedra en hom verder op God verlaat.

„God het sy gebede verhoor en is die hele sataniese fabrikasie van Kekana aan die lig gebring. Daarop is Kekana en 'n paar volgelinge gevra om die sendingstasie te verlaat. Die meeste heidene asook 'n paar ‚bekeerdes’, het hom gevolg sodat die stasie meer as die helfte van sy inwoners verloor het. Dit was uiters smartlik vir Knothe om te aanskou hoedat hulle hul rug gekeer het op die Evangelie, maar die gemeente is aan die anderkant gesuiwer. Die wat agtergebly het, het hul met verdubbelde ywer aan hul werk gewy om daardeur Knothe te troos.

„'n Paar dae later het Knothe die arme Kekana weer teë gekom. Kekana was diep bedroef en het openlik geween. Gruenberger en Döhne wat met hom gepraat het, het die indruk gekry dat hy nog nie heeltemal vir die Evangelie verlore is nie, maar intussen het hy hom heeltemal aan die drank oorgegee. Na 'n paar dae het Kekana dan ook sy verskyning by Knothe gemaak en om vergifnis gesmeek. Hy het beweer dat dit hom pyn aandoen om in stryd met Wallmannsthal te verkeer. Knothe het egter hierdie ontboeseming met 'n knypie sout geneem.

„Weldra het ander inkomelinge na die stasie gekom en sodoende ver-
goed vir die vorige verlies aan inwoners. Onder hierdie nuwe inkomelinge was daar baie wat die lig van God nodig gehad het en begeer het. Teen Pinkster kon Knothe dan ook nie minder as 13 van hulle doop nie—so het die donderstorm wat oor die sendingstasie losgebars het, ook daartoe byge-
dra om die lug te suiwer . . . Uit wat op Wallmannsthal gebeur het, leer ons dat ons sendelinge nie alleen met vlees en bloed te kampe het nie maar terselfdertyd te doen het met die verskriklike magte van die onderaardse duisternis . . .”

(Word Vervolg)